

I

N'eren cinc, terriblement carrats d'espatlles, que estaven bevent asseguts, recolzats a la taula, en una mena d'estatge fosc que feia olor de salmorra i de mar. El refugi, massa baix per a l'alçada d'aquells homes, s'allargassava a una punta com l'interior d'un gros bot salvavides buïdat; oscil·lava una mica, deixant anar un plany monòton, amb una lentitud somnolent.

A fora, se les devien heure la mar i la nit, però no en sabien gaire res, ja que l'única obertura, feta en el sostre, estava tancada amb una trapa de fusta, i no rebien altra claror que la d'una vella làmpada que penjava gronxant-se.

Hi havia una cuina encesa; els vestits mullats s'assecaven escampant un vapor que es barrejava amb el fum de les seves pipes d'argila.

La taula, massissa, ocupava tota l'estança; hi encaixava totalment deixant l'espai just per esmunyir-s'hi al voltant i asseure's a unes banquetes estretes fixades als revestiments de roure. Unes senyores bigues els passaven quasi arran de cap; i, al seu darrere, s'obrien unes lliteres que semblaven tallades dins l'espessor de la carcassa, com si fossin nínxols d'un panteó per posar-hi els morts. Tot aquest fustam era rústec i tosc, impregnat d'humitat i de sal; desgastat, polit pel fregadís de les mans.

Havien begut, cadascú en el seu bol, vi i sidra; per això la joia de viure els il·luminava el rostre, que tenien franc i intrèpid. En aquell moment, estaven entaulats i conversaven, en bretó, sobre assumptes de dones i de casaments.

Tocant a un pany del fons, hi havia una Mare de Déu de faiança fixada a una tauleta, en un lloc d'honor. Era una mica antiga, la patrona d'aquests mariners, i pintada amb un art encara primitiu. Però els personatges de faiança es conserven molt més temps que els homes de veritat; per això el seu vestit vermell i blau encara feia l'efecte d'una coseta ben fresca enmig de tots els grisos foscos d'aquella pobra casa de fusta. Ben segur que havia escoltat més d'una pregària fervorosa, en hores d'angoixa; algú havia clavat als seus peus dos pomells de flors artificials i un rosari.

Aquells cinc homes anaven vestits tots de la mateixa manera: un jersei gruixut de llana blava ben ajustat al tors i que s'introduïa dins la faixa dels pantalons; al cap, aquella mena de caputxa de tela enquitranada que en diuen *suroît* (nom que ve d'aquell vent del sud-oest que en el nostre hemisferi porta les pluges).

Eren d'edats diferents. El *capità* se'n devia anar als quaranta; dels altres, tres, als vint-i-cinc o trenta. El darrer, que anomenaven Sylvestre o Lurlu, només en tenia disset. Ja era un home, per l'alçada i per la força; una barba negra, molt fina i molt arriçada, li cobria les galtes; només que havia conservat els ulls d'infant, d'un gris blau, que eren tot dolçor i ingenuïtat.

Ben acostats els uns als altres, per manca d'espai, semblaven experimentar un vertader benestar, arrupits així en el seu cau fosc.

... A fora, se les devien heure la mar i la nit, la infinita desolació de les aigües negres i profundes. Un rellotge de coure, penjat a la paret, marcava les onze, les onze de la nit sens dubte, i se sentia el soroll de la pluja que colpejava el sostre de fusta.

Tractaven molt jovialment entre ells aquells assumptes de casament —però sense dir res que fos deshonest—. No, eren projectes per a aquells que encara eren solters, o bé històries

divertides que havien succeït per la contrada, durant algunes celebracions de noces. De tant en tant, però, no s'estaven de deixar anar, amb una bona riallada, alguna al·lusió una mica massa franca al plaer d'estimar. Però l'amor, tal com l'entenen els homes d'aquest tremp, sempre és una cosa sana, i fins i tot en la seva cruesa resta quasi púdic.

Mentrestant, en Sylvestre s'estava avorrint per culpa d'un altre anomenat Jean (un nom que els bretons pronuncien «Yann»), que no venia.

Efectivament, ¿què se n'havia fet, d'aquell Yann? ¿Continuava treballant a dalt? ¿Per què no baixava a prendre una mica del que li pertocava de la festa?

—I, tanmateix, aviat serà mitjanit! —va dir el capità.

I, posant-se dret, va aixecar amb el cap la trapa de fusta a fi de cridar des d'allà aquell tal Yann. Aleshores una resplendor molt estranya va caure de dalt:

—Yann! Yann!... Ep, *noi!*

El *noi* va respondre secament des de fora.

I, a través d'aquella trapa entreoberta un instant, la llum tan pàl·lida que havia entrat s'assemblava molt a la del dia. «Aviat serà mitjanit...», havia dit el capità, i, no obstant això, era ben bé com la resplendor del sol, com una resplendor crepuscular reflectida de molt lluny per miralls misteriosos.

Un cop tancat el forat, la foscor tornà, la petita làmpada suspesa es posà a brillar novament amb el seu groc habitual, i van sentir baixar el *noi* amb els seus esclopassos per una escala de fusta.

Va entrar, doblegant-se com un ós gros, ja que era gairebé un gegant. Abans que res va fer una ganyota, tapant-se el nas, a causa de la fortor acre de la salmorra.

En Yann sobrepassava una mica massa les proporcions corrents dels homes, sobretot per l'amplada d'esquena, que tenia dreta com un pal; quan el veies de cara, els músculs de les espatlles, delatats pel jersei blau, li feien com dues boles a dalt dels braços. Tenia uns ullassos marrons molt vius, d'expressió feréstega i altiva.

En Sylvestre, rodejant-lo amb els braços, l'atragué cap a ell en senyal de tendresa, com ho fan els infants; estava promès amb la seva germana, i el tractava com un germà gran. L'altre es deixava acariciar amb posat de lleó manyac, responent amb un bon somriure de dents blanques, les quals, pel fet d'haver tingut més lloc per col·locar-se que les dels altres homes, quedaven una mica espaiades i semblaven molt petites.

Portava un bigoti ros bastant curt, tot i que no se'l tallava mai; se li arrijava molt espès en dos petits rínxols simètrics damunt d'uns llavis de contorns fins i delicats; i després s'esborrifava a les puntes, a cada costat de les comissures profundes de la boca. La resta de la barba la duia afaitada arran; les seves galtes vermelloses havien conservat un borrissol fresc, com el dels fruits que no ha tocat ningú.

Un cop en Yann s'hagué assegut, van tornar a omplir els bols i van cridar el grumet perquè ataqués les pipes i les encengués.

Aquesta cerimònia era per a ell una manera de poder fumar una mica. Xicotet robust, de cara rodona, una mica cosí de tots aquells mariners més o menys parents entre ells, era, fora del seu treball bastant dur, el nen de bord a qui se li consentia tot. En Yann el va fer beure del seu bol, i en acabat l'enviaren a dormir.

Després continuaren la gran conversa sobre casaments:

—¿I tu, Yann —preguntà en Sylvestre—, quan celebrarem les teves noces?